

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 12.10.2005
KOM(2005) 488 endelig

Gennemførelse af Fællesskabets Lissabon-program:

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Mere forskning og innovation – investering i vækst og beskæftigelse:
En fælles tilgang**

{SEK(2005) 1253}
{SEK(2005) 1289}

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning.....	3
Kapitel 1 En central placering for forskning og innovation i EU-politikkerne.....	5
1.1. <i>Bedre lovgivning til fordel for ny teknologi</i>	5
1.2. <i>Omlægning af statsstøtte til fordel for forskning og innovation</i>	6
1.3. <i>Forbedret effektivitet og anvendelse af intellektuelle ejendomsrettigheder</i>	6
1.4. <i>Et attraktivt indre marked for forskere</i>	7
1.5. <i>Fremme af forskning og innovation gennem offentlige indkøb</i>	8
1.6. <i>Bedre og bredere anvendelse af skattemæssige incitamenter</i>	8
Kapitel 2 En central placering for forskning og innovation i EU's støtteaktiviteter.....	10
2.1. <i>Mobilisering af offentlige og private ressourcer til vigtige teknologier</i>	11
2.2. <i>Europæiske strukturfonde som drivkraft bag forskning og innovation</i>	12
2.3. <i>Forbedring af SMV'ers finansieringsmuligheder</i>	13
2.4. <i>Mobilisering af nationale programmer og andre kilder til finansiering af europæisk forskning og innovation</i>	14
Kapitel 3 En central placering for forskning og innovation i erhvervslivet.....	15
3.1. <i>Intensified Intensiverede partnerskaber mellem universiteterne og industrien</i>	15
3.2. <i>Innovationscentre, forskningsbaserede klynger og industriklynger</i>	16
3.3. <i>Erhvervslivets proaktive indsats til støtte for forskning og innovation</i>	17
3.4. <i>Forvaltning af innovation og sociale forandringer</i>	17
3.5. <i>Potentialet ved en innovativ servicesektor</i>	18
3.6. <i>Etablering af et europæisk overvågningssystem for industriel forskning og innovation og forbedring af indberetningerne om intellektuel kapital</i>	18
Kapitel 4 Bedre forsknings- og innovationspolitikker.....	20
4.1. <i>Forskning og innovation som en prioritet i de nationale reformprogrammer for vækst og beskæftigelse</i>	20
4.2. <i>Bedre redskaber til politiske analyser</i>	21
4.3. <i>Støtte til politiklæring og -samarbejde</i>	21
Konklusion.....	22

Gennemførelse af Fællesskabets Lissabon-program:

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Mere forskning og innovation – investering i vækst og beskæftigelse: En fælles tilgang

INDLEDNING

Hvis Den Europæiske Union vil opnå en bæredygtig global konkurrenceevne, har den intet andet valg end at udvikle sig til en pulserende vidensøkonomi. Derfor fremhævede Det Europæiske Råd *viden og innovation til sikring af vækst* som et af tre hovedindsatsområder ved lanceringen af det nye Lissabon-partnerskab for vækst og beskæftigelse¹. I denne meddelelse specificeres indsatsen på dette område i overensstemmelse med det overordnede nye medlemsstatspartnerskab, som bygger på de integrerede retningslinjer² (IR) for udarbejdelse af de nationale reformprogrammer (NRP) og på Fællesskabets Lissabon-program (FLP)³. For at understrege den fulde sammenhæng med FLP og IR, som Det Europæiske Råd har vedtaget, vil sammenfatningen af hvert kapitel indeholde en henvisning til de relevante dokumenter. I den forbindelse spiller innovations- og forskningspolitikker en vigtig rolle, idet de tilsammen dækker alle de aspekter, som har indflydelse på, hvordan ny viden og nye idéer opstår, og hvordan denne viden og disse idéer anvendes og udnyttes kommercielt.

Opnåelse af en stærk og bæredygtig vækst stiller krav om en stærk integreret politik. EU skal benytte sig af en sammenhængende kombination af instrumenter, der omfatter forskning, innovation og andre relaterede politikker. Der er behov for en koordinering mellem de forskellige planer (medlemsstat, region og EU), og initiativer på EU-plan bør understøtte og supplere de nationale myndigheders og den private sektors bestræbelser. På Det Europæiske Råds møde i Barcelona i 2002 blev der fastsat et mål om at øge de samlede forskningsinvesteringer i EU fra 1,9 % af BNP til op mod 3 % inden 2010, idet den private finansierings andel skulle øges fra 55 % til to tredjedele. Medlemsstaterne skulle reformere og styrke deres offentlige forsknings- og innovationssystemer, gøre det lettere at etablere offentlige-private partnerskaber, sikre et gunstigt lovgivningsklima, hjælpe med at udvikle finansielle markeder, som støtter udviklingen og skabe attraktive uddannelses- og karriereforhold for at nå dette mål.

¹ "Vækst og beskæftigelse - en fælles opgave. Et nyt afsæt for Lissabon-strategien" (KOM(2005) 24 endelig af 2.2.2005).

² Rådets henstilling 2005/601/EF af 12. juli 2005 om de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes økonomiske politikker.

³ "En fælles indsats for vækst og beskæftigelse: Fællesskabets Lissabon-program" (KOM(2005) 330 endelig) og "Annex to the Common Actions for Growth and Employment: The Community Lisbon Programme" (SEK(2005) 981).

Målsætningen om de 3 % og den opfølgende handlingsplan⁴ for øget investering i forskning har haft en positiv effekt i medlemsstaterne. Næsten alle har fastsat mål, som - hvis de nås – vil bringe forskningsinvesteringerne i EU op på 2,6 % af BNP inden 2010. EU's forskningsintensitet er imidlertid ikke stigende, men i større eller mindre grad stagnerende⁵. I de fleste medlemsstater er stigningerne i offentlige og private investeringer og ambitionsniveauet i politikinitiativerne lavere end angivet i de nationale mål og ikke mindst i EU-målene. I særdeleshed er de private investeringer lave. Samtidig er forbedringen af Europas innovationsresultater ikke tilstrækkelig⁶.

Den verdensomspændende konkurrence om at tiltrække investeringer i forskning og innovation er stigende. Ud over attraktive steder som USA og Japan er nye konkurrenter som f.eks. Kina, Indien og Brasilien kommet til. Hvis EU fortsat skal være konkurrencedygtig og opretholde sin samfundsmodel, er der et presserende behov for omfattende reformer. Desuden er konkurrencen så hård, at ingen medlemsstat kan opnå succes udelukkende på egen hånd. De tværnationale synergier bør udnyttes fuldt ud. Kun sådan kan forsknings- og innovationsresultaterne forbedres og omsættes til øget vækst og flere job i EU. Et højt investeringsniveau i forskning og udvikling og gode innovationsresultater bidrager til flere og bedre job. Derudover er en forsknings- og innovationsindsats nødvendig for at gøre EU's økonomi mere bæredygtig, idet den kan udmønte sig i "win-win"-løsninger, som sikrer økonomisk vækst, social udvikling og miljøbeskyttelse.

Denne meddelelse er baseret på partnerskabet for vækst og beskæftigelse⁷. Den omhandler alle aspekter af forskning og innovation, herunder ikke-teknologisk innovation. De forpligtelser, som blev indgået gennem Fællesskabets Lissabon-program, vil blive uddybet, idet de foranstaltninger til støtte for forskning og innovation, som i programmet blev beskrevet i store træk, her vil blive behandlet mere indgående. Den opridser ambitiøse initiativer, som går længere end den hidtidige 3 %-handlingsplan og innovationspolitik⁸. Den styrker forbindelserne mellem forskning og innovation, idet forskningspolitikken fokuserer mere på udvikling af ny viden og anvendelsen heraf og på rammebetingelserne for forsknings- og innovationspolitikken gennem fokusering på omsætning af viden til økonomiske værdier og kommerciel succes. I overensstemmelse med Kommissionens tilgang om bedre lovgivning vil initiativer, som har potentiel betydning for konkurrenceevnen, blive gjort til genstand for en konsekvensanalyse.

⁴ KOM(2003) 226 endelig.

⁵ <http://www.cordis.lu/indicators/publications.htm> (Nøgletal for 2005 om videnskab, teknologi og innovation) og <http://epp.eurostat.cec.eu.int/> (data fra Eurostat).

⁶ <http://trendchart.cordis.lu/> (den europæiske resultattavle for innovation).

⁷ "En fælles indsats for vækst og beskæftigelse: Fællesskabets Lissabon-program" (KOM(2005) 330 endelig) af 20.7.2005.

⁸ "Innovationspolitikken - en opdatering af EU's tilgang til Lissabon-strategien", (KOM(2003) 112 endelig).

KAPITEL 1 EN CENTRAL PLACERING FOR FORSKNING OG INNOVATION I EU-POLITIKKERNE

Hvis forskning og innovation skal tiltrække private investeringer og bidrage til at realisere nye idéer på markedet, er der behov for et forudsigeligt og gunstigt lovgivningsklima. Politikkerne på disse områder bør også tage hensyn til sektorspecifikke forhold, SMV'ers behov og offentlige forskningsorganisationers rolle, samtidig med at de bidrager til EU's politiske målsætninger på områder som miljø, sikkerhed, sundhed og transport. Lovgivningsmæssig og administrativ praksis, som i mange tilfælde påvirker forskning og innovation, sorterer under medlemsstaterne. Ikke desto mindre kan Fællesskabet på sine egne kompetenceområder både være et eksempel til efterfølgelse og støtte medlemsstaterne på deres – ikke gennem intervention, men gennem bedre og mere målrettede lovgivninger og politikker.

Med dette in mente bør alle politikker på medlemsstatsplan og EU-plan justeres, således at de så vidt muligt understøtter forskning og innovation. De bør fremme udmærkelse inden for grundlæggende og anvendt forskning, samtidig med at de sætter virksomhederne i stand til at erhverve og anvende de teknologier og den viden og finansiering, de har behov for med henblik på at udnytte nye markedsmuligheder.

1.1. Bedre lovgivning til fordel for ny teknologi

Lovgivning kan fremme eller hæmme forskning og innovation. Hvordan den fungerer, afhænger af dens udformning, herunder dens konsekvenser for kommercielle risici og retssikkerheden, dens timing og egenskab til at tage højde for alternative tekniske løsninger. Som følge af initiativet om bedre fællesskabslovgivning er udarbejdelsen af konsekvensanalyser i forbindelse med alle nye forslag til fællesskabslovgivning nu obligatorisk. Konsekvensanalyserne omfatter også en vurdering af sådanne forslags betydning for forskning og innovation.

Det er også vigtigt at have en forudsigelig tilgang til lovgivning især i forbindelse med markedsregulering. I den forbindelse er det nødvendigt at kortlægge tilfælde, hvor den eksisterende lovgivning eller standard eller mangel på samme udgør en forhindring for udvikling og anvendelse af nye teknologier og for dannelsen af nye markeder. Omvendt bør der ved planlægningen af forsknings- og innovationsaktiviteter tages højde for kommende lovgivningsinitiativer. **Kommissionen vil intensivere sin dialog med de berørte parter for at afsløre lovgivningsmæssige barrierer for forskning og innovation**, især ved hjælp af europæiske teknologiplatforme og sektorspecifikke innovationspaneler, som oprettes i forbindelse med "Europe Innova"-initiativet. Dette vil gøre det lettere at sikre sammenhæng mellem teknologiudvikling og det lovgivningsmæssige miljø.

Initiativet "Europe Innova" er en gruppe af sektoropdelte innovationsprojekter, hvori analyser og praktiske erfaringer samles. Det påbegyndes i slutningen af 2005 og omfatter:

- et informationssystem for sektorspecifik innovation ("Sectoral Innovation Watch"), som skal vurdere innovationsresultaterne i de forskellige industrisektorer og identificere drivkraften bag og udfordringerne for innovation*
- fælleseuropæiske net af industriklynger, organiseret sektorvis, som skal kortlægge og udveksle god praksis på relaterede områder*

- *net af aktører, som finansierer innovation, organiseret sektorvis, med henblik på at kortlægge finansieringsbehovene for virksomheder i disse sektorer*
- *innovationspaneler, som består af eksperter fra de relevante industrisektorer, akademikere og politiske beslutningstagere, med det formål at validere projektets resultater og udforme anbefalinger for politikken*
- *et "Europe Innova"-forum, som består af en virtuel platform, hvor alle initiativer vedrørende innovationspolitik kan fremlægges, og hvor der kan udveksles god praksis.*

Erhvervsklimaet er også afhængigt af kvaliteten i lovgivningen og af en effektiv gennemførelse af denne lovgivning. Dette betyder, at fællesskabslovgivningen skal indarbejdes i den nationale lovgivning uden yderligere bureaukratisering af de nationale bestemmelser, og at der skal vedtages en forsknings- og innovationsvenlig administrativ praksis. Medlemsstaterne opfordres til at gennemføre og anvende fællesskabslovgivning på en måde, der fremmer forskning og innovation.

1.2. Omlægning af statsstøtte til fordel for forskning og innovation

Forskning og innovation trives almindeligvis bedst på åbne og konkurrenceprægede markeder. Men som forklaret i handlingsplanen for statsstøtte⁹ kan markedssvigt hæmme opnåelsen af et optimalt forsknings- og innovationsniveau. Som ét af flere politikinstrumenter kan statsstøtte takle disse markedssvigt og ændre incitamenterne for markedets aktører og derved lette forskning og innovation. Mens eksisterende regler allerede giver medlemsstaterne rige muligheder for at støtte forskning og innovation gennem statsstøtte, har Kommissionen bekendtgjort, at den vil revidere sine regler, så de bedre afspejler Fællesskabets politiske prioriteringer og behovet for et mere forsknings- og innovationsvenligt system.

I den forbindelse har Kommissionen for nyligt lanceret høringsdokumentet om **statsstøtte til innovation**, hvori der fremsættes konkrete forslag om forbedring af reglerne for statsstøtte til innovation, om øgede finansieringsmuligheder og øget retssikkerhed. Formålet med den igangværende revision er at mindske statsstøtten gradvist, samtidig med at den målrettes mod de aktiviteter, som har den største bæredygtige indvirkning på konkurrenceevnen, beskæftigelsen og væksten. Især agter **Kommissionen at ændre EF-rammebestemmelserne for statsstøtte til forskning og udvikling**, således at de bedre afspejler Fællesskabets prioriteringer f.eks. om at fremme forsknings samarbejdet på tværs af grænserne, om offentlige-private forskningspartnerskaber, udbredelse af forskningsresultater og større forskningsprojekter af fælles europæisk interesse. Desuden agter Kommissionen at revidere reglerne for statsstøtte og risikovillig kapital.

Kommissionen ønsker også at fremme økoinnovation og produktivitetsforbedringer gennem økoeffektivitet i overensstemmelse med handlingsplanen for miljøteknologi, især i forbindelse med gennemgangen af Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte på miljøområdet.

⁹ "State aid action plan: Less and better targeted state aid: a roadmap for state aid reform 2005-2009" http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/action_plan/saap_en.pdf

1.3. Forbedret effektivitet og anvendelse af intellektuelle ejendomsrettigheder

De fleste højteknologiske virksomheder betragter intellektuelle ejendomsrettigheder som deres mest værdifulde aktiv. En effektiv beskyttelse af disse rettigheder er af afgørende betydning for forskning og innovation. Således kan en virksomhed uden en sådan beskyttelse fra den ene dag til den anden miste millioner af euro. Derfor har EU brug for et økonomisk overkommeligt, juridisk sikkert og brugervenligt system til beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, hvis det skal kunne tiltrække højteknologiske virksomheder. Etableringen af EF-varemærket og EF-mønsterrettigheden markerer et stort skridt i den retning.

Desværre eksisterer der ikke en tilsvarende proces for patenter. Virksomhederne har stadig langt højere udgifter til patentering i EU end i USA. Dette skyldes hovedsageligt høje oversættelses- og opretholdelsesudgifter og - i tilfælde af retssager - udgifter til forsvar af et europæisk patent ved domstolene i hver enkelt medlemsstat med risiko for modstridende afgørelser. Vedtagelsen af et EF-patent ville kraftigt medvirke til at løse disse problemer gennem etablering af en enkelt patentdomstol og reducere af oversættelsesudgifterne.

Men dette er dog ikke tilstrækkeligt. Ofte får brugerne ikke beskyttet deres intellektuelle ejendomsrettigheder pga. uvidenhed om de eksisterende muligheder. Derfor **vil Kommissionen styrke de eksisterende oplysnings- og støttetjenester**, som f.eks. helpdesken for intellektuelle ejendomsrettigheder, **og opfordre til et bedre samarbejde mellem de relevante nationale organer**. Fællesskabet kan yde samfinansiering til fælles projekter inden for rammerne af Pro-Inno-initiativet og til koordinering af politikker inden for rammerne af FTU OMC-net-initiativet.

Desuden vil Kommissionen i 2006 starte en dialog med erhvervslivet og andre berørte parter for at finde frem til, hvad der ellers kan gøres for at sikre det europæiske erhvervsliv nogle fornuftige rammer på området for intellektuelle ejendomsrettigheder.

1.4. Et attraktivt indre marked for forskere

For at spille en større rolle inden for videnskab, teknologi og innovation har EU brug for flere og bedre forskere og for at sikre, at disse menneskelige ressourcer udnyttes optimalt. EU bør stimulere de bedste "hjerner" til at vælge en forskningskarriere og til at blive i eller komme til Europa. Sammen med medlemsstaterne er der de seneste år blevet udviklet og gennemført en overordnet og integreret strategi for styrkelse af de menneskelige ressourcer inden for forskning i EU.

Det ultimative mål er at skabe et åbent og konkurrencedygtigt europæisk arbejdsmarked for forskere ved at forbedre kompetencediversificeringen og karrieremulighederne på tværs af grænserne. Der er gjort store fremskridt på nationalt plan med en række initiativer til fjernelse af barrierer for forskeres mobilitet, til udvikling af de færdigheder og kompetencer, som er nødvendige for, at deres karriere kan udvikle sig på tværs af forskellige sektorer og fagområder, og til forbedring af deres status og karriereudvikling. Alligevel støder mobile forskere stadig på juridiske, administrative og informationsmæssige problemer, som typisk vedrører skat og socialsikring, og andre forhindringer for mobilitet på tværs af sektorer og landegrænser. Disse forhindringer skal fjernes.

Kommissionen vil støtte og overvåge gennemførelsen af dens anbefalinger til et europæisk charter for forskere og en adfærdskodeks for rekruttering af forskere. De samme

foranstaltninger vil blive iværksat for direktivet om betingelserne for adgang og ophold for tredjelandsstatsborgere i mere end tre måneder og for den tilsvarende henstilling, når disse er vedtaget. Medlemsstaterne opfordres til at gennemføre denne henstilling, som forudsætter anvendelse af visse bestemmelser i direktivet, samt Rådets henstilling om visa til kortvarigt ophold for forskere fra tredjelande. **Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne fortsat udvikle og gennemføre initiativer til fjernelse af de vedvarende forhindringer, som mobile forskere oplever.** Kommissionen vil desuden fremme den officielle anerkendelse af forskere og opfordrer medlemsstaterne til at gøre det samme.

1.5. Fremme af forskning og innovation gennem offentlige indkøb

Virksomhedernes investeringer i forskning og innovation påvirkes kraftigt af markedet og især af det præstationsniveau, som kunderne efterspørger. Da de offentlige indkøb udgør 16 % af EU's BNP, er de offentlige myndigheder vigtige markedsaktører. Derfor råder de over vigtige midler til at stimulere de private investeringer i forskning og innovation. Dette kan f.eks. gøres ved at opstille funktionelle krav, som giver virksomhederne det størst mulige råderum til at foreslå innovative løsninger. Dette ville give virksomhederne stærke incitamenters til at maksimere effektiviteten og udbyttet af de produkter og tjenesteydelser, som de tilbyder, især hvis offentlige myndigheder fungerer som "pilotkunder", som åbner "lead markets" for nye teknologier. Markeder, hvor offentlige myndigheder har et stort potentiale for at stimulere efterspørgslen efter nye teknologier, omfatter transport, energi, miljø, sundhed, uddannelse samt information og kommunikation.

For at udnytte dette potentiale, har de tjenestemænd, som varetager de offentlige indkøb, brug for politisk og ledelsesmæssig opbakning og praktisk støtte. De politiske beslutningstagere og offentlige myndigheder bør informeres om de muligheder, som ligger i de nye lovgivningsmæssige rammer for offentlige indkøb – især om mulighederne for at tilskynde virksomhederne til at øge det teknologiske og innovative indhold i de varer og tjenesteydelser, som indkøbet vedrører. Der er behov for nye redskaber til at understøtte de nødvendige ændringer. På miljøområdet blev dette opnået med "håndbogen om grønne offentlige indkøb" i 2004.

Kommissionen vil øge kendskabet til fordelene ved at refokusere de offentlige indkøb, således at de stimulerer forskning og innovation og til mulighederne for at gøre dette inden for rammerne af fællesskabslovgivningen om offentlige indkøb. Dette vil ske i form af en "håndbog om offentlige indkøb og forskning og innovation":

Dette arbejde, som vil være i fuld overensstemmelse med direktiverne¹⁰ om offentlige indkøb og statsstøtteregele, skal ses i en bredere sammenhæng, som omfatter de forskellige metoder, hvorpå den offentlige indkøbspolitik kan bidrage til opfyldelsen af Lissabonpartnerskabets mål om vækst og beskæftigelse. I den forbindelse vil Kommissionen sikre, at der er sammenhæng mellem de forskellige planlagte direktiver og overveje, hvordan man bedst udnytter det bidrag, som anvendelsen af offentlige indkøb kan yde til opnåelsen af vores Lissabon-mål. Gensidig læring og udveksling af god praksis mellem de berørte parter i medlemsstaterne og de personer, som er ansvarlige for de offentlige indkøb, vil kunne forstærke disse bestræbelser.

¹⁰ Direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF.

1.6. Bedre og bredere anvendelse af skattemæssige incitamerter

Nøje udformede skatteincitamerter kan støtte virksomhedernes forskning og innovation på en enklere og mere forudsagelig måde end tilskud, men til gengæld mindskes mulighederne for målrettet at forfølge bestemte forsknings- og innovationsmål. De seneste år har mange medlemsstater indført nye skatteincitamerter eller kraftigt udbygget allerede eksisterende skatteincitamerter for at stimulere virksomhedernes forskning. I mange medlemsstater udgør de nu en væsentlig del af den samlede offentlige indsats for at støtte virksomhedernes forskning. Imidlertid er udformningen og gennemførelsen af skatteincitamerter meget forskellig, hvilket resulterer i et fragmenteret og lidet tiltrækkende skatteklima.

Skatteincitamerter sorterer hovedsageligt under medlemsstaterne. Imidlertid kan effektiviteten og stabiliteten heraf forbedres gennem kortlægning og formidling af god praksis, som overholder fællesskabslovgivningen, og ved at fremme sammenhængende tilgange i hele EU til fælles emner som f.eks. udlicitering af forskning på tværs af grænserne, udvidelse af unge forskningsintensive virksomheder eller synkronisering af national støtte til store europæiske forskningsprojekter. Mulighederne for at udvide incitamerterne til at omfatte andre former for innovation som design og procesteknik kan også undersøges. Det er naturligvis en forudsætning, at alle sådanne ordninger er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen.

I forbindelse med udformningen af skatteincitamerter bør man være opmærksom på de små og mellemstore virksomheder (SMV'er), som ofte udliciterer deres forskning eller erhverver sig nye teknologier gennem teknologioverførsel. Desuden har unge innovative SMV'er ofte mindre indtjening eller endda tab og kan derfor muligvis ikke nyde godt af skatteincitamerter på samme måde som større virksomheder.

Kommissionen agter at vedtage en meddelelse, som har til formål at sikre en mere effektiv, stabil og koordineret anvendelse af skatteincitamerter for forskning og udvikling i hele EU. Den vil indeholde vejledning i udformning og gennemførelse af skatteincitamerter for forskning og udvikling, herunder særlige ordninger for en indsats på områder af fælles interesse.

En central placering for forskning og innovation i EU-politikkerne:			
	Kommissionen vil:	Medlemsstaterne opfordres til:	Henvisning:
1.1	intensivere dialogen med de berørte parter for at kortlægge lovgivningsmæssige barrierer for forskning og innovation	at gennemføre EF-lovgivningen på en måde, der fremmer forskning og innovation	Integreret retningslinje (IR) 7 og 14
1.2	vedtage en mere forsknings- og innovationsvenlig statsstøtteordning	fuldt ud at udnytte mulighederne i den nye ramme for støtte til forskning og innovation	IR 7 og 13
1.3	støtte tiltag om forbedring af systemet for intellektuelle ejendomsrettigheder og effektiv anvendelse heraf	at vedtage EF-patentet og i mellemtiden forbedre det nuværende system	IR 8 Fællesskabets Lissabon-program (FLP) indsats I.1
1.4	støtte, overvåge og videreudvikle indsatsen inden for rammerne af strategien om menneskelige forskningsressourcer	at gennemføre henstillingerne og direktivet (når det er vedtaget) om menneskelige forskningsressourcer og andre ressourcer	IR 7 FLP indsats III.10
1.5	fremme anvendelsen af offentlige indkøb til at stimulere forskning og innovation	at overveje en revision af praksis i forbindelse med offentlige indkøb gennem gensidig læring og anvendelse af de muligheder, som den nye lovgivning rummer	IR 3 og 8
1.6	give vejledning med henblik på at fremme en optimal anvendelse af FoU-skatteincitamerter.	på frivillig basis at gennemføre den kommende vejledning idet der tages højde for den nationale sammenhæng.	IR 7 FLP-indsats III.9

KAPITEL 2 EN CENTRAL PLACERING FOR FORSKNING OG INNOVATION I EU'S STØTTEAKTIVITETER

Offentlige støtteprogrammer er af afgørende betydning for "det videnskabelige grundlags kompetence og tiltrækningskraft" samt for virksomhedernes innovationsresultater. Forskning og innovation bør prioriteres højere ved tildelingen af offentlige midler på alle niveauer. Desuden bør de forskellige offentlige støttemekanismer udnyttes bedre for at øge virkningen af de private investeringer: tilskud, egenkapitalinstrumenter, garantiordninger og andre risikodelingsmekanismer.

I den forbindelse har Kommissionen allerede fremlagt sine forslag til det syvende rammeprogram for forskning¹¹, og rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation¹², strukturfondene¹³, Landbrugsfonden for Udvikling af Landdistrikterne og andre relevante

¹¹ KOM(2005) 119 endelig.

¹² KOM(2005) 121 endelig.

¹³ KOM(2005) 299 endelig.

instrumenter. Disse programmer supplerer hinanden, men forvaltes særskilt. Medlemsstaterne bør også yde en større indsats ved at fokusere på deres egen særlige situation og ved at lære af andres erfaringer.

2.1. Mobilisering af offentlige og private ressourcer til vigtige teknologier

Rådet og Europa-Parlamentet opfordres til at vedtage Kommissionens forslag til det syvende rammeprogram for forskning og rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation, som omfatter de finansielle midler og instrumenter til at takle udfordringerne i det nye Lissabon-partnerskab for vækst og beskæftigelse.

For så vidt angår det syvende rammeprogram foreslår Kommissionen, at de tværnationale samarbejdsprojekter, som typisk vedrører offentlig forskning og erhvervslivet, opretholdes som et af de vigtigste instrumenter. Desuden vil Kommissionen foreslå nye tilgange, som vil gøre det syvende rammeprogram mere relevant for erhvervslivet. Bl.a. foreslår Kommissionen, at der oprettes langvarige offentlige-private partnerskaber, som benævnes "fælles teknologiinitiativer", på områder, hvor de eksisterende ordninger er utilstrækkelige set i lyset af den påkrævede forskningsmængde og de nødvendige materielle og menneskelige ressourcer. Partnerskaberne vil gennemføre dele af de strategiske forskningsdagsordener, som de europæiske teknologiplatforme har opstillet, idet disse koordineres med de nationale programmer og projekter på samme område. De tilstræber, at EU-midler kombineres med nationale ressourcer fra den offentlige og private sektor. Hvor det er relevant, kan der ydes EIB-lån.

Et andet nyt instrument, som foreslås i forbindelse med det syvende rammeprogram, er "finansieringsfaciliteten for risikodeling". Den har til formål at forbedre adgangen til EIB-gældsfinansiering for deltagere i store europæiske forskningsinitiativer som f.eks. nye forskningsinfrastrukturer og store samarbejdsprojekter, herunder Eureka. Ved at dele risikoen med EIB vil faciliteten kunne øge den samlede mængde lån til forskningsprojekter og muliggøre finansiering af bankgodkendte projekter med højere risici, end det ellers ville være muligt for EIB.

Kommissionens forslag til det syvende rammeprogram er rettet mod en styrkelse af SMV'ers forsknings- og innovationskapacitet. Kommissionen har foreslået en fordobling af de midler, der er tilgængelige til særlige indsatser med henblik på at støtte SMV'ers eller SMV-sammenslutningers udlicitering af forskning. SMV'ernes deltagelse i det syvende rammeprogram vil blive yderligere styrket, idet der ved fastlæggelse af indholdet i de tematiske områder i passende omfang tages højde for deres behov og foretages en yderligere forenkling og rationalisering af de administrative/finansielle procedurer. Derudover vil Kommissionen fortsat fremme SMV'ers deltagelse i EU-forskningsprogrammer.

På de informations- og kommunikationsteknologiske område (IKT) har Kommissionen lanceret initiativet i2010¹⁴. Det sætter fokus på IKT's rolle som en vigtig forudsætning for innovation. F.eks. er fast og trådløs bredbåndskommunikation afgørende for opbygningen af en grundlæggende infrastruktur til innovation og vidensøkonomien. Bredbåndskommunikation bidrager til at skabe efterspørgsel efter nye programmer og tjenesteydelser og giver virksomhederne midler til at øge produktiviteten gennem

¹⁴ "i2010: Et europæisk informationssamfund som middel til vækst og beskæftigelse" (KOM(2005) 229 endelig: http://europa.eu.int/information_society/programmes/eten/index_en.htm)

procesinnovation. Rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation vil støtte bredere og bedre anvendelse af IKC både i den private og i den offentlige sektor.

Økoinnovation, herunder metoder til at øge energieffektiviteten, rummer store potentielle muligheder for at skabe konkurrencemæssige fordele for europæiske virksomheder. Rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation omfatter støtte til pilotprojekter og markedsintroduktionsprojekter om økoinnovative teknologier, som kan bidrage til deres gennemførelse i overensstemmelse med handlingsplanen for miljøteknologi¹⁵.

Yderligere EF-finansiering til at udfylde hullerne mellem forskning og gennemførelse ydes bl.a. gennem de budgetposter for det transeuropæiske net, som støtter industrielle projekter på områderne for radionavigationssystemer (Galileo), jernbanesektoren, lufttrafikstyring og andre intelligente trafikstyringssystemer.

2.2. Europæiske strukturfonde som drivkraft bag forskning og innovation

Samhørighedspolitikken, som støttes af strukturfondene, fokuserer i stigende grad på viden, forskning og innovation. I de tilfælde, hvor regionerne, medlemsstaterne og Kommissionen fremmer udvikling gennem en "bottom-up"-tilgang, baseret på partnerskab og delt forvaltning, har samhørighedspolitikken vist sig at være et stærkt instrument, som resulterer i øget vækst og jobskabelse. Inden for den nuværende programperiode (2000-2006) er der allerede gjort en stor indsats. Udgifterne til forskning og innovation udgør 7,4 % af de samlede midler i Den Europæiske Fond for Regionaludvikling til mindre udviklede regioner (7,5 mia. EUR) og 11 % af støtten til regioner under økonomisk omstrukturering (2,4 mia. EUR). Kommissionen har foreslået, at medlemsstaterne øger udgifterne betydeligt på dette område i den næste programperiode. Der føres lignende bestræbelser i forbindelse med Den Europæiske Socialfond.

Denne tilgang afspejles i Kommissionens udkast til strategiske retningslinjer for samhørighedspolitikken¹⁶, som lægger op til, at strukturfondene fuldt ud bakker op om gennemførelsen af partnerskabet for vækst og beskæftigelse. Der kan ydes finansiering til en lang række forsknings- og innovationsrelaterede aktioner som f.eks. regionale og tværregionale klynger, ekspertisenet, teknologioverførsel, erhvervsstøttetjenester og foranstaltninger til udvikling af menneskelig kapital med henblik på at hjælpe arbejdstagere og virksomheder med at tilpasse sig til økonomiske forandringer. Regionerne og medlemsstaterne kan anvende strukturfondene på en fleksibel måde som hjælp til at opfylde deres særlige behov og udnytte synergierne med det syvende rammeprogram og rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation. Innovative aktioner vil også blive samfinansieret af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne med henblik på at udvikle nye produkter af høj kvalitet, som repræsenterer en merværdi, og fremme en bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne. **Kommissionen vil, gennem de strategiske retningslinjer og samarbejdet med medlemsstaterne og regionerne, fremme anvendelsen af strukturfonde og Landbrugsfonden for at fremme viden og innovation med henblik på vækst.**

¹⁵ "Fremme af teknologi til bæredygtig udvikling: En EU-handlingsplan for miljøteknologi: (KOM)2004 38 endelig): http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2004/com2004_0038en01.pdf

¹⁶ De strategiske retningslinjer indeholder en definition af de strategiske rammer for nye operationelle programmer, som kan modtage støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden. Se KOM(2005) 299 endelig.

Medlemsstaterne opfordres til i fuldt omfang at drage fordel af strukturfondene og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne for at styrke og opbygge forsknings- og innovationssystemer.

2.3. Forbedring af SMV'ers finansieringsmuligheder

Adgangen til finansiering er stadig et vigtigt spørgsmål for virksomhederne, herunder innovative SMV'er. Innovative og forsknings- og udviklingsintensive virksomheder har ofte svært ved at opnå finansiering på de niveauer, der ligger mellem fremvisningen af en ny teknologi, proces, vare eller tjenesteydelse og den kommercielle udnyttelse heraf. Sammenlignet med de vigtigste konkurrenter er EU's finansmarked for innovative virksomheder fra grundlæggelses- til vækstfasen stadig underudviklet.

Der er også behov for egenkapital og kvasikapital til mere modne innovative SMV'er med henblik på opfølgende investeringer, som kan hjælpe virksomhederne med at udnytte deres potentiale, markedsføre deres varer og tjenesteydelser og videreforsere deres forskning. Det stiller krav om incitamenter til at løbe større risici og en holdningsændring blandt de finansieringsinstitutioner, private investorer og "business angels". Derfor agter Kommissionen at udforske de forskellige facetter i forbindelse med finansiering af vækst og EU-initiativer yderligere i en meddelelse i 2006.

Kommissionen har fremsat konkrete forslag til forbedring af SMV'ers adgang til finansiering gennem rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation. Den foreslåede nye facilitet for hurtigtvoksende og innovative SMV'er vil forbedre og styrke Fællesskabets mekanismer til deling af risiko og gevinst med private investorer af risikovillig kapital, hvilket vil være en løftestang for tilførsel af egenkapital til innovative virksomheder. Den foreslåede garantifacilitet for SMV'er vil forbedre disses adgang til egenkapital og kvasikapital (mezzaninfinansiering) gennem deling af risikoen ved sådanne operationer. Der vil blive ydet særlig støtte til SMV'er, som er aktive inden for økoinnovation. Disse instrumenter vil blive forvaltet af Den Europæiske Investeringsfond og vil supplere EIB-gruppens initiativ om investering i innovation¹⁷. Det bør også tilstræbes at udnytte synergien med de initiativer, som forbedrer SMV'ers adgang til finansiering – f.eks. tilskud og lån – inden for rammerne af strukturfondene.

Desuden vil Kommissionen samle de berørte parter for at kortlægge yderligere barrierer for opnåelse af finansiering og undersøge eventuelle løsninger. F.eks. har SMV'er svært ved at anvende deres intellektuelle ejendomsrettigheder til at opnå gældsfinansiering, som udgør størstedelen af deres eksterne finansiering. Dette udgør især et problem for højteknologiske og forsknings-intensive SMV'er, fordi de ofte ikke har anden sikkerhedsstillelse at tilbyde finansieringsinstitutionerne, da de intellektuelle ejendomsrettigheder er deres vigtigste aktiv. Kommissionen vil opfordre finansverdenen, revisionsorganer og de intellektuelle ejendomsrettigheders organisationer til at undersøge muligheden for at værdiansætte intellektuelle ejendomsrettigheder¹⁸.

¹⁷ "Innovation 2010-initiativet": <http://www.eib.eu.int/site/index.asp?designation=i2i>

¹⁸ Se også tiltag i forbindelse med indberetning om intellektuel kapital i afsnit 3.6.

2.4. Mobilisering af nationale programmer og andre kilder til finansiering af europæisk forskning og innovation

Fællesskabsfinansiering med henblik på at fremme innovations- og forskningsaktiviteter udgør kun en lille del af den samlede offentlige indsats i EU¹⁹. I manglen på en kritisk masse er det nødvendigt, at de nationale programmers effektivitet og komplementaritet øges, således at de bidrager til et fuldt integreret europæisk forsknings- og innovationsrum, og så der konsekvent mobiliseres national finansiering til støtte for europæiske forsknings- og innovationsaktiviteter. Fordelen ved denne tilgang er blevet illustreret af ERA-Net-initiativet²⁰, som åbnede mulighederne for øget tværnationalt samarbejde.

Kommissionen har foreslået en udbygning og styrkelse af Fællesskabets instrumenter for yderligere at stimulere tværnationalt samarbejde og tværnational koordinering mellem regionale og nationale programmer, som støtter forskning og innovation. Disse vil sikre direkte fællesskabsstøtte med henblik på udvikling og gennemførelse af fælles forsknings- og innovationsprogrammer mellem medlemsstaterne. De består af ERA-Net-Plus-ordningen, nye initiativer i henhold til EF-traktatens artikel 169 inden for rammerne af det syvende rammeprogram for forskning og støtteordningen for innovation i virksomhederne, som vil bygge videre på Pro-Inno-initiativet, og som ventes påbegyndt midt i 2006.

Pro-Inno-initiativet har til formål at fremme tværnationalt samarbejde mellem innovationsagenturer og -programmer ved at

- skabe en Inno-læringsplatform, som skal kortlægge og yderligere vurdere god praksis til støtte for innovation gennem peer-reviews og konsekvensanalyser
- støtte oprettelsen af Inno-Net, som har til formål at bringe ledere af regionale/nationale innovationsprogrammer sammen for at lette det tværnationale samarbejde
- støtte særlige tværnationale initiativer og offentlige-private partnerskaber gennem Inno-aktioner.

Der vil blive udsendt en indkaldelse af forslag i oktober 2005.

Donationer er en underudviklet kilde til finansiering af forskning (især grundforskning) i de fleste EU-lande bortset fra UK. Den rolle, som stiftelser og fonde spiller i forbindelse med forskningsfinansiering, bør derfor udvikles. Dette indebærer, at en række juridiske, lovgivningsmæssige og skattemæssige problemer skal løses. Det er også nødvendigt, at fondene bliver mere gennemskuelige og regnskabspligtige for at fremme donorenes tillid. **Kommissionen er i færd med at undersøge, hvordan potentialet i filantropisk virksomhed kan udvikles og udnyttes som en kilde til finansiering af forskning.**

En central placering for forskning og innovation i EU-finansieringen:		
Kommissionen vil:	Medlemsstaterne opfordres til:	Henvisning:

¹⁹ F.eks. udgør det sjette rammeprogram for forskning 5 % af den offentligt finansierede forskning i EU.
²⁰ <http://www.cordis.lu/coordination/era-net.htm>

2.1	fremme anvendelsen af strukturfonde som drivkraft for forskning og innovation	at vedtage Kommissionens forslag til samhörigheds- og strukturfonde og i fuldt omfang drage fordel af den brede række af nye muligheder, som disse fonde og Fonden til Udvikling af Landdistrikterne giver i forbindelse med forskning og innovation	FLP-indsats II.1 til 3 og III.1 og 2
2.2	fremme innovative SMV'ers adgang til finansiering	at udnytte egenkapital- og garantiordningerne fuldt ud og forpligte deres finansieringsinstitutioner til at lette adgangen til finansiering	IR 8 og 15
2.3	støtte udviklingen af nye teknologier og fremme markedsføringen heraf	sammen med Europa-Parlamentet at vedtage Kommissionens forslag til det syvende rammeprogram for forskning og rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation	FLP II.4 og 5
2.4	mobilisere nationale forsknings- og innovationsprogrammer og andre finansieringskilder.	fuldt ud at udnytte Fællesskabets støtteordninger til at fremme tværnationalt samarbejde.	IR 8 FLP II.4

KAPITEL 3 EN CENTRAL PLACERING FOR FORSKNING OG INNOVATION I ERHVERVSLIVET

Forskning og innovation kan, hvis erhvervslivet prioriterer det, blive drivkraften for vækst og skabelse af velfærd. Det er også almindeligt kendt, at virksomhedernes indsats for innovation forstærkes, når de danner klynger og netværker. Offentlig politik kan ikke frembringe klynger, men offentlig finansiering kan styrke dem. Et samarbejde mellem offentlig forskning og erhvervslivet bør forbedres betydeligt, såfremt EU's videnskabsgrundlag skal styrke EU's erhvervsgrundlag.

Det vil være en fordel for erhvervslivet og politikerne at få bedre information om tendenserne vedrørende innovation og investeringer i privat forskning, især i visse erhvervssektorer. Det er nødvendigt at lægge større vægt på de forskellige sektors behov, når der udformes forsknings- og innovationspolitikker, og der bør være større opbakning fra erhvervslivets side til at fremme indførelse af teknologi, støtte innoverende iværksættervirksomhed og især til at hjælpe SMV'er med at løse deres særlige problemer og deltage i europæiske netværker.

3.1. *Intensiverede partnerskaber mellem universiteterne og industrien*

En af svaghederne ved det europæiske forsknings- og innovationssystem er, at forskningssamarbejdet og videnovertførslen mellem de offentlige forskningsorganisationer, især universiteterne, og erhvervslivet ikke er optimalt. Selv om en række medlemsstater har ydet en værdifuld indsats på dette område, har de ofte kun haft det nationale perspektiv for øje. Som følge heraf er der stor forskel på gældende regler og praksis i EU-landene, især for så vidt angår ejerskabet til offentligt finansierede forskningsresultater og de kontraktlige aftaler mellem offentlige forskningsorganisationer og erhvervslivet.

Mere ensartede regler og en mere ensartet praksis i EU ville understøtte forbindelserne mellem offentlige forskningsorganisationer og erhvervslivet og maksimere deres indflydelse. Det ville medvirke til at skabe et mere lige grundlag for grænseoverskridende forskningspartnerskaber mellem universiteterne og erhvervslivet og dermed være et bidrag til det europæiske forsknings- og innovationsrum.

Kommissionen vil derfor vedtage en meddelelse om fastsættelse af EU-retningslinjer for forbedring af forskningssamarbejdet og videnoverførslen mellem offentlige forskningsorganisationer og erhvervslivet, som medlemsstaterne og berørte parter vil blive opfordret til at gennemføre på frivillig og fleksibel basis. Retningslinjerne skal bygge på eksisterende god praksis (både i medlemsstaterne og hos de berørte parter), f.eks. "ansvarligt partnerskab-initiativet", som flere europæiske erhvervs- og akademikersammenslutninger har lanceret²¹.

Kommissionen vil ligeledes fremsætte forslag om en indsats til styrkelse af universiteternes stilling inden for europæisk forskning og innovation, bl.a. i form af skabelse af viden til og sammen med erhvervslivet og videnoverførsel til samfundet. Hensigten med mobilitetsordningen "Partnerskaber og forbindelser mellem erhvervslivet og den akademiske verden" under det syvende rammeprogram er at øge udvekslingen af viden mellem fælles forskningspartnerskaber gennem ansættelse af erfarne forskere, udstationering af personale osv. I forbindelse med de nye rammer for statsstøtte til forskning og udvikling vil Kommissionen redegøre for statsstøttereglerne vedrørende partnerskaber mellem universiteter og erhvervsliv.

3.2. *Innovationscentre, forskningsbaserede klynger og industriklynger*

Der findes i EU mange dynamiske industriklynger, omend de er mindre og knap så integrerede som i USA. Forskning og innovation lider derfor under den samme opsplitning som det indre marked. For at blive så attraktive som muligt for udenlandske investorer skal innovationscentrene og klyngerne nå op på den kritiske masse. De kan ikke opbygges af ingenting, men er afhængige af et solidt industrigrundlag og et godt og tillidsfuldt forhold mellem videnskaben og erhvervslivet.

Netværkssamarbejdet i klyngerne og på tværs af komplementære klynger er nøglen til, at de kan udvikle sig positivt. Uddannelses- og forskningscentre, finansinstitutter, konsulenter inden for innovation og intellektuel ejendomsret, lokale og regionale udviklingsagenturer og andre støtteorganisationer er alle vigtige medvirkende i maksimeringen af virksomhedernes kreative forretningspotentiale. Produkters og arbejdsganges stadig større kompleksitet og behovet for at integrere serviceydelser såsom vedligeholdelse, logistik og markedsføring skaber problemer, selv for de mest succesrige klynger. Et samarbejde mellem klyngerne kan være med til at løse problemerne.

*Initiativet vedrørende **videnbaserede regioner** støtter tværnational, gensidig læring og samarbejde mellem forskningsbaserede klynger og sætter regionale myndigheder, udviklingsagenturer, offentlige forskningsorganisationer, erhvervslivet og andre relevante berørte parter i forbindelse med hinanden. De vigtigste aktiviteter er:*

- *Analyse, udvikling og gennemførelse af forskningsdagsordener for og samarbejde mellem regionale klynger.*
- *"Følordning", hvor regioner med en mindre veludviklet forskningsprofil vejledes af højtudviklede regioner.*
- *Foranstaltninger til at forbedre integreringen af forskningsaktører og -institutioner i de regionale økonomier.*

²¹ EIRMA, EUA, Proton og EARTO, "Handbook on responsible partnering", <http://www.eirma.asso.fr>

Medlemsstaterne opfordres til at udforme regionale og nationale politikker for innovationsklynger og -centre og udnytte den støtte, de kan få fra de europæiske strukturfonde. Der træffes en række EU-foranstaltninger til at opmuntre til en indsats i medlemsstaterne og regionerne og støtte dem heri. Kommissionen vil give dem en oversigt med en analyse af styrken og strategierne hos eksisterende klynger i EU. **Initiativet Europe-INNOVA skal støtte og lette netværkssamarbejdet mellem industriklyngerne**, som derigennem kan styrke det tværnationale samarbejde og lære, hvordan andre udformer og forvalter vellykkede klyngeinitiativer.

Sluttelig foreslås det i det syvende rammeprogram, at der afsættes flere ressourcer til at fortsætte Fællesskabets initiativ vedrørende videnbaserede regioner. Dette initiativ støtter udformning og gennemførelse af politikker for udvikling af forskningsbaserede klynger.

3.3. Erhvervslivets proaktive indsats til støtte for forskning og innovation

SMV'er spiller en stor rolle i EU's erhvervsøkonomi og tegner sig for ca. 66 % af den private beskæftigelse og 57 % af merværdien i EU-25. Mange støder dog på størrelsesmæssige problemer, især når det gælder innovation og netværkssamarbejde, og når de skal finde partnere. De offentlige myndigheder bør afbøde eventuelle markedssvigt ved at gøre det lettere at udbrede teknologi til SMV'er og styrke deres kapacitet til at udvikle, anskaffe, tilpasse og anvende nye teknologier.

Hensigten med EU's innovationspolitik er således at muliggøre tværnational teknologioverførsel mellem virksomhederne og opmuntre dem til at bringe innovationer på markedet, især gennem nettet af innovationsformidlingscentre (IRC-nettet)²², der afhjælper manglerne på markedet ved at tilbyde en regional indgang til europæisk samarbejde og sørger for, at eksperter og kontakter i hele EU får kendskab til den viden, der findes på græsrodsniveau. **Kommissionen vil fortsat støtte IRC-nettet og opfordre til synergier med andre erhvervsfremmenetværker**, f.eks. EuroInfoCentrene, med henblik på at etablere "kvikskrænker", hvor det er muligt, og udvide udbuddet og forbedre effektiviteten og kvaliteten af de tjenester, de yder. Kommissionen opfordrer også til dannelse af netværker, der styrker innovationen gennem det interregionale samarbejde under strukturfondene. Forbedringerne centrerer navnlig omkring tværnational teknologioverførsel og partnersøgning blandt innovative SMV'er, forskningsorganisationer og store virksomheder.

3.4. Forvaltning af innovation og sociale forandringer

"Forvaltning af innovation" er en forudsætning for, at innovationen kan blomstre i virksomhederne. Mange virksomheder, især SMV'er, finder det vanskeligt at planlægge, gennemføre og markedsføre innovative produkter og at innovere deres produktionsprocesser. Innovation fungerer ikke, hvis ikke der tages hensyn til menneskene. Derfor er det væsentligt, at der ud over de særlige forskningsfærdigheder og forskningskarrierer, der er nævnt i afsnit 1.4, tilbydes videre- og efteruddannelse, så Europas arbejdskraft får de nyeste færdigheder og den nyeste viden, der er behov for i forbindelse med innovation. Det drejer sig bl.a. om iværksætterfærdigheder og risikovillighed.

Virksomheder af alle størrelser bør være mere fleksible, når de reagerer på hurtige ændringer i efterspørgslen, og de bør tilpasse sig nye teknologier såsom IKT og e-handel og være i stand

²² <http://irc.cordis.lu/>

til konstant at innovere for stadig at være konkurrencedygtige. Derfor skal der tilskyndes til og formidles innovative arbejdsmetoder, som det også understreges i den europæiske beskæftigelsesstrategi. Programmet "Uddannelse 2010"²³ og det integrerede handlingsprogram inden for livslang læring²⁴ er også medvirkende til at lette strukturelle og sociale forandringer.

Innovation kræver, at der investeres i mennesker og færdigheder. En forpligtelse til at fremme innovation og forskning demonstrerer også virksomhedens sociale ansvar (VSA)²⁵. Frivillige initiativer, der går længere end de lovpligtige, kontraktlige og miljømæssige krav, kan sætte nyt skub i en virksomheds konkurrenceevne og anspore til sociale og miljømæssige innovationer, der kombinerer fordelene for erhvervslivet med de mål, samfundet har sat sig. **Kommissionen vil opmuntre til innovativ VSA-praksis i europæiske virksomheder.**

For at fremme formidlingen af eksempler på god praksis i forvaltning af innovation vil Kommissionen gøre det lettere at udvikle selvevalueringsredskaber, der dernæst skal anvendes af regionale og nationale udviklingsagenturer til støtte for SMV'er. Endvidere **vil Kommissionen opmuntre til, at der indstiftes en ny europæisk innovationspris**, en "prisernes pris", for at højne succesrige europæiske innovative iværksætters profil.

3.5. *Potentialet ved en innovativ servicesektor*

Servicesektoren spiller en vigtig rolle for vækst og jobskabelse. I øjeblikket er en af drivkræfterne bag innovation i servicesektoren først og fremmest nye tilbud, der imødekommer forbrugernes efterspørgsel. Men en anden drivkraft bag servicesektoren er større investeringer i forskning, og servicesektoren er i stigende omfang afhængig af, at den indfører ny teknologi.

I erkendelse af servicesektorens stigende betydning for den europæiske økonomi **vil Kommissionen inden udgangen af 2006 fastlægge en strategi for fremme af innovative serviceerhverv i EU** på grundlag af arbejdet i og politikanbefalingerne fra det europæiske forum om virksomhedsrelaterede serviceerhverv²⁶. Mekanismerne for støtte til innovation tilpasses serviceerhvervenes særlige behov, og der vil blive ydet en særlig indsats for bedre at måle de servicebaserede innovationer.

3.6. *Etablering af et europæisk overvågningssystem for industriel forskning og innovation og forbedring af indberetningerne om intellektuel kapital*

Selv om de største europæiske virksomheders investeringer i forskning inden for mange sektorer er lige så store som amerikanske og japanske virksomheders, skyldes forskningsunderskuddet i EU hovedsageligt, at den private sektor underinvesterer, delvis som følge af en anden sektorsammensætning. EU yder mindre end USA og Japan i nogle af de

²³ Meddelelse fra Kommissionen - "Uddannelse 2010: Lissabonstrategiens succes afhænger af gennemførelsen af hastende reformer" (KOM(2003) 685 endelig) af 11.11.2003.
http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010/et_2010_en.html

²⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om etablering af et integreret handlingsprogram inden for livslang læring (KOM(2004) 474 endelig) af 14.7.2004.

²⁵ VSA er et koncept, hvor virksomhederne frivilligt integrerer sociale og miljømæssige hensyn i deres forretningsaktiviteter og i deres interaktion med deres interessenter (KOM(2002) 347).

²⁶ http://europa.eu.int/comm/internal_market/services/brs/forum_en.htm

vigtigste forskningsintensive industrier²⁷. Denne og andre faktorer, hvoraf nogle er sektorspecifikke, hæmmer EU's indsats inden for innovation og stækker konkurrenceevnen.

Der findes i medlemsstaterne omfattende data om og analyser af investeringerne i industriel forskning og indsatsen inden for innovation, men det er nødvendigt at forbedre adgangen til dataene og muligheden for at sammenligne dem på virksomheds- og sektorniveau for bedre at kunne forstå de faktorer, der ligger bag investeringstendenserne, kortlægge kommende udfordringer og foregribe hindringerne og mulighederne for at forbedre investeringerne i forskning og innovation.

Som omtalt i den nye meddelelse om industripolitik²⁸ **vil Kommissionen etablere et overvågningssystem for industriel forskning og innovation**. Det skal bygge på samordnet udvikling og anvendelse af forskellige statistiske og analytiske redskaber. I denne forbindelse udvider Kommissionen sin overvågning og analyse af investeringer i privat forskning ved at tilføje navnlig årlige sektorundersøgelser af fremtidige tendenser til resultattavlen over investeringer i industriel forskning. Endvidere skal systemet **bygge på** "informationssystemet for sektorspecifik innovation" vedrørende indsats og praksis, der overvåger og sammenligner mønstrene for innovation i de forskellige sektorer. Informationssystemet skal bistå de politiske beslutningstagere med at optimere forsknings- og innovationspolitikken under bedre hensyntagen til sektorernes behov og særlige karakteristika og hjælpe industrisektorerne og virksomhederne med at forbedre konkurrenceevnen. En ekspertgruppe på højt niveau bestående af repræsentanter for erhvervslivet og politiske beslutningstagere skal rådgive og give feedback om, hvorvidt denne aktivitet har den rette fokus, og hvorvidt den har nogen relevans for konkurrenceevnen.

Kun få virksomheder gør regelmæssigt status over deres intellektuelle kapital, den forskningsskabte værdi og andre videnressourcer. Denne underanerkendelse af intellektuel kapital kan føre til, at finansmarkederne vil vende sig mod traditionelle fremfor forskningsintensive erhverv, og at virksomhederne vil være forudindtagede ved fordelingen af ressourcer. Selv om der er udviklet flere metoder til måling og indberetning af intellektuel kapital, især med henblik på den interne forvaltning, har virksomhederne været langsomme til at indføre dette. **Kommissionen vil hjælpe med yderligere at fremme udvikling og anvendelse af måle- og indberetningsmetoder og samtidig gøre definitioner og metoder mere ensartede over hele EU**. Der bør i denne forbindelse tages hensyn til de berørte parter og eventuelle ændringer af regnskabsreglerne.

En central placering for forskning og innovation i erhvervslivet:			
	Kommissionen vil:	Medlemsstaterne opfordres til:	Henvisning:
3.1.	fastsætte EU-retningslinjer for bedre forskningssamarbejde og videnoverførsel mellem offentlig forskning og erhvervslivet	at gennemføre retningslinjerne under hensyntagen til nationale forhold	FLP III.10
3.2.	fremme innovationscentre og videnbaserede klynger og industriklynger	at gøre fuldt brug af strukturfondene i udviklingen af innovationscentre og deltage i EU-klyngeinitiativer	IR 8 og 10 FLP III.1

²⁷ <http://eu-iriscoreboard.jrc.es/>

²⁸ KOM(2005) 474 endelig.

3.3.	yde særlig erhvervsfremme til virksomheder, især SMV'er, gennem stimulering af forskning og innovation	at gøre fuldt brug af strukturfondene og IRC-nettet til at forbedre innovationsfremme, især i SMV'er	IR 8 og 15 FLP III.1
3.4.	fremme god praksis for forvaltning af innovation	at fremme brugen af nye redskaber til forvaltning af innovation og overveje at uddele priser for innovation	IR 8 og 15
3.5.	fastlægge og gennemføre en strategi for fremme af innovative tjenester	at overveje, hvordan innovative tjenester kan fremmes	IR 8
3.6.	udvide overvågning og analyse af investeringer i privat forskning og sektorspecifik innovationsindsats	at tage hensyn til resultaterne af overvågning og analyse på EU-niveau	RLS ²⁹ , kapitel 6

KAPITEL 4 BEDRE FORSKNINGS- OG INNOVATIONSPOLITIKKER

Der findes i dag i EU et broget mønster af nationale og regionale forsknings- og innovationssystemer, der er tilpasset forskellige lokale forhold. At forbedre deres effektivitet kræver et mere systematisk samarbejde mellem medlemsstaterne med hensyn til løsning af tværnationale problemer og udvikling af synergier mellem disse forsknings- og innovationssystemer. Det er vigtigt, at regionerne, medlemsstaterne og EU-institutionerne udformer sammenhængende politikker, der gensidigt underbygger hinanden, for at det europæiske forsknings- og innovationsrum kan styrkes, og for at det nye Lissabonpartnerskab for større og bæredygtig økonomisk vækst med flere og bedre job kan virkeliggøres.

Kommissionen vil skabe grundlaget for solide økonomiske og politiske analyser og vil etablere mere effektive kanaler, ad hvilke de politiske beslutningstagere kan trække på hinandens erfaringer og øge deres tværnationale samordning og samarbejde.

4.1. *Forskning og innovation som en prioritet i de nationale reformprogrammer for vækst og beskæftigelse*

Forsknings- og innovationspolitik er et af nøgletemaerne i den reviderede Lissabon-strategi. Rådet har vedtaget et nyt sæt integrerede retningslinjer³⁰, der skal være en vejledning for medlemsstaterne under deres udarbejdelse af de nationale reformprogrammer. Medlemsstaterne skal årligt aflægge beretning om de udfordringer, de møder i deres forskning og innovation, om mål og nye politiske tiltag og om de fremskridt, de gør ved gennemførelsen af sådanne tiltag. Det skal belyses, hvordan de operationelle programmer, der samfinansieres af Samhørighedsfonden, bidrager hertil.

For mange medlemsstater bør forskning og innovation være en af hovedudfordringerne i de nationale reformprogrammer. **Kommissionen vil, for så vidt det er relevant, analysere de nationale reformprogrammer med baggrund i målene for forskningsinvesteringerne og**

²⁹ "Vækst og beskæftigelse: en fælles opgave - Næste skridt i gennemførelsen af den reviderede Lissabon-strategi" (RLS) SEK(2005) 622/2.

³⁰ Jf. navnlig retningslinje 7 (øge og forbedre investering i forskning og udvikling, særlig fra det private erhvervsliv) og retningslinje 8 (fremme alle former for innovation) i Rådets henstilling af 12. juli 2005 vedrørende de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Fællesskabets økonomiske politikker (2005-2008), EUT L 205 af 6.8.2005, s. 28.

udviklingen i forsknings- og innovationspolitikkerne. Gennem bilaterale dialoger med medlemsstaterne vil eventuelle stærke og svage punkter blive kortlagt, og der vil blive truffet passende politiske foranstaltninger til forbedring af vilkårene for forskning og innovation.

4.2. Bedre redskaber til politiske analyser

At udforme passende politikker til styrkelse af investeringerne i forskning og innovation kræver en grundig økonomisk og politisk analyse af den aktuelle situation. Det er nødvendigt at have information om og udføre analyser af udfordringerne, de trufne foranstaltninger, deres gennemførelse og virkning samt forsknings- og innovationssystemernes ydeevne. Det kan opnås ved at anvende passende indikatorer og benchmarkingpolitikker og god praksis i bestemte sammenhænge. Denne analyse bør gradvis udvides til at omfatte det regionale niveau.

Derfor vil Kommissionen i tæt samarbejde med medlemsstaterne videreudvikle nogle **supplerende redskaber, nemlig Situationsoversigten over innovation i Europa og informationssystemet vedrørende nationale forskningspolitikker (ERAWATCH).** Heri skal indgå resultattavlen for innovation og nøgletallene for forskning. Disse redskaber bliver de vigtigste elementer i overvågningen af det nye Lissabon-partnerskab for vækst og beskæftigelse og vil blive brugt ved udarbejdelsen af en fortegnelse over eksempler på god praksis, der i vidt omfang kan anvendes til at bygge på de nationale forsknings- og innovationssystemers styrke og gribe ind over for svaghederne. De vil blive knyttet sammen med den kommende interinstitutionelle portal, der skal være et fælles indgangssted til EU's webressourcer vedrørende videnskab, forskning og innovation.

4.3. Støtte til politiklæring og -samarbejde

Der er behov for yderligere politiklæring og for at vurdere eksempler på god praksis til støtte for forskning og innovation med hensyn til overførbare og gennemførelsesmetoderne under hensyntagen til særlige regionale og nationale karakteristika. **Kommissionen vil fortsat etablere europæiske forummer for udveksling af eksempler på og godkendelse af god praksis,** hvor relevante berørte parter bringes i kontakt med hinanden, og hvor der vil blive opfordret til peer reviews. I denne forbindelse vil Kommissionen ligeledes fremme en fælles tilgang til tværnationale spørgsmål og en mere systematisk evalueringskultur i EU.

Forskningspolitikkerne samordnes i EU's Udvalg for Videnskabelig og Teknisk Forskning (CREST). For at effektivisere denne proces vil Kommissionen ved en passende lejlighed indbyde CREST til et møde på generaldirektørniveau. Derudover har en række lande og regioner iværksat en forsøgsordning til støtte for "bottom-up"-samordningsinitiativer på det forskningspolitiske område (FTU OMC-nettet). Forsøgsordningen vil blive videreudviklet under det 7. rammeprogram. Der vil blive sørget for et effektivt samspil med Gruppen for Erhvervs politik, der skal samordne spørgsmål vedrørende innovationspolitik.

FTU OMC-net er et initiativ, der gennem indkaldelser af forslag skal støtte initiativer, som flere lande og regioner har taget, og hvori der i relevant omfang er inddraget andre berørte parter. Hensigten med udvalgte aktiviteter vil være at:

- *bidrage til en mere effektiv national politik gennem bedre gensidig læring, peer review og kortlægning af god praksis*
- *kortlægge spørgsmål med en stærk tværnational dimension, hvor medlemsstaterne kunne drage fordel af en samlet eller fælles aktion eller en*

gensidigt forstærkende indsats på nationalt eller EU-niveau

- *gøde jorden for en samlet aktion i interesserede medlemsstater og for fællesskabslovgivning eller -retningslinjer, hvor dette måtte være nødvendigt.*

For at gøre innovationspolitiklæring og –udformning endnu lettere vil Kommissionen udnytte de redskaber, der findes til udvikling og benchmarking af innovationsstrategier, f.eks. de regionale innovationsstrategier, der bistår regionerne med at fremme deres innovationssystemer. Dette vil blive komplementeret og videreudviklet i det snarligt kommende Inno-læringsforum (Inno Learning Platform), hvor der vil blive sat fokus på tværnationalt samarbejde. Kommissionen vil bruge de eksisterende interaktive læringsforummer om regional forskning og innovation, der er samlet i forummet om innoverende regioner i Europa, og bringe de regionale og nationale berørte parter i kontakt med hinanden og udarbejde en fortegnelse over eksempler på god praksis og case-studier.

Forbedring af forsknings- og innovationsstyring i Europa:			
	Kommissionen vil:	Medlemsstaterne opfordres til:	Henvisning:
4.1	overvåge og støtte udviklingen inden for national forsknings- og innovationspolitik gennem det nye Lissabon-partnerskab for vækst og beskæftigelse	i de tilfælde, hvor det er relevant, at aflægge beretning om udviklingen inden for national forsknings- og innovationspolitik i de nationale reformprogrammer set i sammenhæng med det nye Lissabon-partnerskab for vækst og beskæftigelse	FLP, kapitel 2 RLS, kapitel 3 og 6
4.2	videreudvikle redskaber til analyse af forsknings- og innovationspolitik	at gøre fuldt brug af Kommissionens statistik- og politikanalyser	RLS, kapitel 6
4.3	støtte politiklæringsforummer og lette det tværnationale politiksamarbejde	at gøre fuldt brug af tværnational politiklæring og tværnationalt politiksamarbejde	RLS, kapitel 4 og 6

KONKLUSION

Foranstaltningerne i denne meddelelse skal sikre, at forsknings- og innovationspolitikkerne bliver så effektive som muligt. Meddelelsen er i tråd med den relancerede Lissabon-strategi og dennes vægtning af *fokusering, partnerskab* og *strømlining*. Især gives der indhold til prioriteringen *viden og innovation til sikring af vækst*, idet der skabes rammer for udvikling af synergier på alle niveauer. Alle foranstaltninger, såvel nye som ajourførte, bygger på tidligere resultater og skal følges med energi og fasthed, hvis man vil nå målet om, at EU's indsats inden for forskning og innovation skal højnes og udføres med intensitet og effektivitet i verdensklasse. Kommissionen vil i nødvendigt omfang fremsætte forslag om initiativer, der forener forsknings- og innovationspolitikkerne i de vigtigste strategiske sektorer.

I de nationale reformprogrammer, der udarbejdes i overensstemmelse med det nye Lissabon-partnerskab for vækst og beskæftigelse, bør der i fuldt omfang sættes ind over udfordringerne inden for forskning og innovation. Til støtte for de nationale reformprogrammer ydes der målrettet finansiel fællesskabsstøtte til forsknings- og innovationsaktiviteter af interesse for EU, vejledning i forbindelse med samordnet udformning af politikker og bedre muligheder for gensidig læring på alle områder, hvor det tværnationale samarbejde kan frembyde stor merværdi. På denne måde vil der blive udviklet et sandt europæisk forsknings- og innovationsrum, der bygger på medlemsstaternes og deres regioners særligt stærke sider.

Yderligere oplysninger om foranstaltningerne i denne meddelelse findes i det ledsagende dokument. De foranstaltninger, der er beskrevet i dette dokument og dets bilag, vil kontinuerligt blive ajourført i nødvendigt omfang under hensyntagen til fremskridtene med hensyn til forøgelse og forbedring af forskning og innovation i Europa og de løbende drøftelser af de finansielle overslag for 2007-2013. Endvidere vil fremgangsmåden blive ajourført i lyset af gennemførelsen af partnerskabet for vækst og beskæftigelse.